

Fylkesmannen i Vestfold,
postmottak@fmve.no

Oslo, 2009-07-13

UTSLIPP AV BORESLEM I ADALSTJERN NATURRESERVAT

18. og 19. juni skjedde det et utslipp i Adalstjern naturreservat i forbindelse med boring av brønner til et jordvarmeanlegg ved Høgskolen i Vestfold. Fordrøyningsbassenget som skulle ta imot vannet med oppløst slam var ikke dimensjonert til å tåle vannmengdene, og i kombinasjon med regnvær rant det videre inn i naturreservatet og ned i selve Adalstjern.

Ragnhild Trosby, leder av Naturvernforbundets lokallag i Horten, oppdaget dette ved en tilfeldighet, og entreprenøren Statsbygg valgte å stanse boringen umiddelbart. Statsbygg la straks om rutineene for oppsamling av borevann og spillvann, slik at dette nå samles i en serie av kummer for sedimentering av slammet før vannet sprøytes ut på et jorde, der slammet forhåpentligvis blir liggende.

Ved observasjoner av naturreservatet kort etter utslippene viste det seg at sterkt rødfarget slam lå igjen i en bekk ned mot tjernet, i mosen og store deler av myrområdet nær bekkeoset, og selve tjernet var også blitt rødfarget.

Ifølge Artskart befinner det seg så mange som ca. 280 rødlistearter i naturreservatet, hvorav ca. 130 er i eller nær selve tjernet. Dette inkluderer vepsevåk (sterkt truet, EN) og tornskate (sårbar, VU), men spesielt har vi vært bekymret for arter som lever i forbindelse med vann og myr, som spissnutefrosk (*Rana arvalis*), purpurengmåler (*Idaea muricata*) og blokkebærsolvikler (*Pammene luedersiana*). De sistnevnte er nær truet (NT).

Vi vil her minne om naturreservatets forskrifter § 3 Vernebestemmelser, som sier følgende:

*For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:
(...)*

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

I ettertid har også den nye naturmangfoldlovens § 49 trådt i kraft, og den innebærer at virksomhet utenfor naturreservatet kan måtte begrenses dersom det påvirker verneverdiene i området:

§ 49. (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde)

Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter § 6.

Dette utslippet burde ha vært unngått. Det ville ikke blitt oppdaget eller stanset så tidlig om det ikke hadde vært for at en tilfeldig og engasjert forbipasserende som Ragnhild Trosby slo alarm. Vi håper undersøkelsene i etterkant viser at naturreservatet ikke tok alvorlig skade, for dette kunne ha gått langt, langt verre.

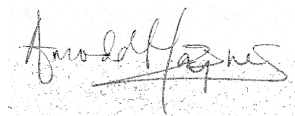
Rutinene for slikt anleggsarbeid må bedres slik at skadelige hendelser ikke kan skje, spesielt når slikt arbeid gjøres nær sårbar og vernet natur. Dessuten kan man ikke basere seg på at tilfeldige forbipasserende eller spesielt naturinteresserte må opptre som frivillige skogvoktere.

Vi vil likevel berømme Statsbygg, og alle andre parter involvert i brønnboringen, for at de straks forhindret videre utslipp, og for at de støtter konsekvensundersøkelsene etter utslippet. Statsbygg sagt ja til å finansiere minst tre biologiske undersøkelser (å kr 10 000) for å se på mulige korttids- og langtidsvirkninger i de deler av naturreservatet som ble rammet av slamutslippene. Naturvernforbundet har bistått med å finne ekspertise, og en eksternt innleid biolog, Irvin Kilde, har utført de første feltundersøkelsene og analysene av innsamlet materiale. NIVA (Norsk institutt for vannforskning) gjør kontinuerlige undersøkelser av de kjemiske og fysiske egenskapene til vannet, og har allerede gjort dette i en årrekke.

Neste ledd i kartleggingens første fase er å bruke en spesialist på akkurat slike saker (trolig Toni Poleo i firmaet Skolopender). Denne spesialisten vil analysere både resultatene fra NIVA og de biologiske undersøkelsene til Kilde, vurdere om det bør gjøres tiltak for å redusere eventuelle skadevirkninger, samt vurdere hvilke andre undersøkelser som skal gjøres i tiden framover. (Kilde foreslår selv ytterligere tre undersøkelser i 2009-2010, samt en enkel telling av frosk i de neste fem år.)

Vi ber Fylkesmannen påse at lovverket og forskriftene er fulgt i anleggsarbeidet nær Adalstjern, og at fullføringen av prosjektet skjer uten mer skade på naturreservatet. Det inkluderer også andre faktorer, som miljøgifter (f.eks. fra brudde asfalt).

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Arnodd Håpnes
Fagleder naturmangfold

Kopi til:

Miljøverndepartementet, Direktoratet for Naturforvaltning, Statsbygg, Horten kommune, Statens Forurensningstilsyn, Høgskolen i Vestfold og Naturvernforbundets lokallag i Horten